

STORTINGET

Representantforslag 79 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve og Morten Stordalen

Dokument 8:79 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve og Morten Stordalen om endringer i jernbanereformen

Til Stortinget

Bakgrunn

Jernbanereformen har tjent sektoren godt, og har gitt en klarere ansvarsfordeling og mer oppmerksomhet om togkundene. Når reformen nå har fått virke en periode, ser forslagsstillerne at det er handlingsrom for flere forbedringer, herunder en enklere struktur samt behov for konkurranse om å løse jernbanenes oppgaver best mulig. Det kan videre være grunn til å se på muligheter for å skape aktivitet i mange av stasjonsbygningene langs linjenettet.

Etableringen av Nye Veier som en konkurrent til Statens vegvesen har skapt en ny dynamikk i veisektoren. Veiprosjekter bygges ut raskere, mer helhetlig og til lavere kostnader. Forslagsstillerne mener jernbanesektoren har behov for en konkurrent til Bane Nor på utbyggingssiden. Kostnadsutviklingen og tidsbruken i InterCity-prosjektet er et eksempel på hvorfor dette er på tide. Nyere undersøkelser av effektene av målestokk konkurranse i veisektoren viser at dette kan ha betydelig effekt på både tidsbruk og kostnader.

Nye Veier har allerede ansvar for fellesprosjekter med vei- og jernbaneutbygging. Etablering av en fast struktur for jernbane hos Nye Veier vil kunne oppfylle dette. Etablering av et «Nye Baner» vil gi nødvendig konkurranse om løsninger og gjennomføring av prosjekter

som vil kunne gi mer ny jernbane på kortere tid og til forventet kostnad.

Jernbanedirektoratet er i jernbanereformen gitt et koordineringsansvar for sektoren. Jernbanedirektoratet skal inngå avtaler som sikrer at helheten i jernbanesystemet blir ivaretatt, som kjøp av infrastruktur tjenester samt persontogtjenester fra togselskapene. Tiden har vist at denne organiseringen blir overflødig og forslagsstillerne mener at oppgavene gitt direktoratet bør kunne løses av departementet selv. Dette vil frigjøre ressurser til andre oppgaver i sektoren samt forenkle struktur- og beslutningsprosesser.

Entur er gitt i oppdrag å levere grunnleggende tjenester når det gjelder reiseplanlegging og billettering. Komplekse systemer har over tid gitt økte kostnader til drift og vedlikehold. Endringer i de reisendes forventninger til trafikkinformasjon og at det fortsatt er mangler når det gjelder å samle alle kollektivreisene, gjør at det er grunn til å vurdere dagens struktur.

Norske tog er gitt ansvaret for persontogmateriellet som leies ut til togselskapene som kjører på oppdrag av staten. Togoperatørene er pålagt å benytte materiellet som tilbys av norske tog. Forslagsstillerne mener at Norske tog må gis en større grad av finansiell frihet til å gjøre anskaffelser av togsett for i større grad å kunne levere kundetilpasset materiell tilpasset det enkelte togselskaps driftskonsept. Dette vil gi et større mangfold av materiell på skinnene samt forskjellige innholdskonsepter som kommer norske togkunder til gode.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

Stortinget ber regjeringen fremme sak om en enklere struktur og mer konkurranse om å løse jernbanens oppgaver. Saken skal inneholde følgende momenter:

- a. En utredning av hvorvidt Jernbanedirektoratets oppgaver kan overføres til Samferdselsdepartementet.
- b. Forslag om at det etableres en infrastrukturkonkurrent til Bane Nor, herunder at det vurderes etablering av en fast struktur for jernbane hos Nye Veier AS.
- c. Forslag om å gi Norske tog større finansiell frihet til selv å kunne anskaffe kundetilpasset materiell tilpasset togselskapenes driftskonsept.

31. januar 2024

Frank Edvard Sve

Morten Stordalen